

<https://www.facebook.com/utenoslaisveskovumuziejus/posts/pfbid02mDJAkDpuLpmEvusVdPdPwvrge81Db5FZYzx7V9ubw8TGNFdD23SpGMwXV3JaqcGrI>

Utenos laisvės kovų muziejus
 8h · 🌐

1946 m. pavasarį sovietų saugumas kovoje su Lietuvos partizanais sumano išbandyti dar vieną gudrybę: miške čekistai slapta įrengia porą bunkerių ir, persirengę partizanais, juose apsigyvena.

Į valsčiaus MVD skyrių pašaukiami keletas aktyvesnių partizanų rėmėjų ir ryšininkų, jie tardomi, verčiami tapti saugumo informatoriais. Kai jie paleidžiami, naktį ateina partizanais persirengę čekistai ir užrišę akis, veda į bunkerį, kaltina išdavus tėvynę. Gindamiesi nuo tokių kaltinimų, suimtieji pradeda įrodinėti remią partizanus ir pasakoja apie savo veiklą.

Toks „desantas“ buvo išmestas Kuktiškių valsčiuje. Nepažįstami partizanai naktį įsiplešė į Stasio Žalnieriaus trobą (Pagilbiškio k.) ir užrišę akis nuvedė jį į bunkerį. Ant sienų kabėjo šventųjų paveikslai, partizanai meldėsi. Pasimeldę piktai kalbėjo apie Stasį Ivonį, Onutę Katinaitę. Girdi, jie pasidavę rusams, užverbuoti. S. Žalnierius mėgino ginti Onutę: negali būti! Juk ji ryšininkė ir kepures partizanams siuva!

1946 m. liepos 2 d. naktį užrištomis akimis į „partizanų“ bunkerį buvo įstumtas Stasys Ivonis (g. 1929 m.). Kai jį apkaltino Tėvynės išdavimu, Stasys nebeištvėrė. Jis – Klajūno brolis, 3-osios LLA Vytauto apygardos ryšininkas, o jį laiko išdaviku! Stasys parašė pasiaiškinimą tariamam Kazimieraičio štabui, išvardindamas savo nuopelnus ir veiklą. Tą pačią naktį tariamieji partizanai panašiai apdorojo ir Oną Katinaitę iš Aviniškio kaimo. Savo veiklą raštu aprašė ir ji. Tik Ivonio sesuo Jadvyga (g. 1924 m.) nesukalbama: kankinama klykia, žviegia ir sako nieko nežinanti. Ją plikiai nukerpa, nuveda į miško gilumą, prisakę kelias valandas nejudėti, palieka.

Čekistai suvaidina dar vieną spektaklį: „partizanai“ dingsta, o kareiviai miške užtinka bunkerį ir Ivonį bei Katinaitę suima. Maža to, randa ir jų veiklos aprašymus. O. Katinaitę, apvilkę kariška miline, verčia parodyt bunkerius. Kai parodo tuščius, žvėriškai sumušia ir nuteisia.

Tik 1990 m. artimieji gavo žinią, kad 1947 m. lapkričio 7 d. Magadano srityje O. Katinaitė mirė. J. Ivonytė buvo nuteista 10 metų lagerio, kur dingo be žinios.

Stasį Ivonį smogikas Lobovas (tarp kitko, tai uteniškis Antanas Labeikis, Simono, g. 1923 m.), trenkęs lengvuju kulkosvaidžiu į sprandą, užmušė ir kažkur užkasė.

Nuotraukoje: 2011 m. rugpjūčio 15 d. Aviniškio kaime atidengtas paminklinis akmuo žuvusiems už Lietuvos laisvę Kuktiškių seniūnijos Šmuliškių viensėdžio ir Aviniškio kaimo gyventojams atminti. Paminklo autorius – skulptorius tautodailininkas Valentinas Šimonėlis.

👍🥰👉 204

5 7